

Införandet av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad - Utökad pilot i Farsta stadsdels- förvaltning

Maria Eriksson, Linda S. Jonsson, Karin Robertsson &
Anne-Lie Vainik

Innehåll

1. Inledning	4
2. Uppdraget	5
2.1. Pilotverksamheten.....	5
2.2. Forskarnas uppdrag	6
3. Genomförande och resultat	7
3.1. Enheten för arbete integration och bistånd/Relationsvårdsteamet (RVT).....	7
3.2. Enheten för barn och unga	10
3.3. Familjestödsenheten – Familjebehandling för våldsutsatta barn	13
3.4. Familjestödsenheten - ”Våga anmäla, våga vittna”	17
4. Lärdomar och fortsatt arbete	21
4.1. Kunskapsprocessen kring interventioner	22
4.2. Implementering som tar tid	24
4.3. Samverkan som kräver resurser	24
4.4. Synergier och fortsatt samarbete.....	25
Referenser	29
Bilagor	31
Bilaga 1. ”Vi jobbar med familjer och barn i alla möjliga situationer”- Familjestödsenheten i Farsta och arbetet med barn som upplevt våld (Rapport)	31

1. Inledning

I budgeten för 2022 fick socialförvaltningen i uppdrag att ”i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras.” Som en del i arbetet med detta uppdrag genomfördes en avropsförfrågan inom ramen för Stockholms stads ramavtal ”Utvärderings- och utredningstjänster”, och i juni 2022 beslöt man att anta det avropssvar som inkommit från Marie Cederschiöld högskola avseende *utredning kring ett framtagande av en modell för införandet av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad* (diarienummer 2.3.1–289/2022). Detta utredningsuppdrag avrapporterades i januari 2023 (Börjeson & Eriksson 2023).

I anslutning till utredningsuppdraget fick högskolan ett tilläggsuppdrag om en utökad pilotverksamhet fram till och med juni 2023. En grupp forskare skulle samarbeta med en lokal socialtjänst för att pröva former för gemensam kunskapsutveckling, i linje med tankarna om en akademisk socialtjänst. Föreliggande rapport redogör för arbetet i denna utökade pilotverksamhet, vilken har genomförts i Farsta stadsdelsförvaltning som är den stadsdelsförvaltning som valts ut som pilotstadsdel för uppdraget rörande en akademisk socialtjänst (AST). Denna rapport utgör alltså Marie Cederschiöld högskolas redovisning av uppdraget att genomföra en utöka AST-pilot.

Rapporten är i det fortsatta upplagd på följande sätt: Efter denna inledning följer avsnitt 2, där vi beskriver det uppdrag vi haft att följa i vårt arbete. I avsnitt 3 beskrivs genomförande och resultat av pilotverksamheten. Därefter (avsnitt 4) diskuterar vi vilka lärdomar som kan dras av de gemensamma erfarenheterna vi som forskare gjort inom ramen för den utökade piloten i Farsta stadsdelsförvaltning och hur samarbetet mellan akademien och socialtjänsten planeras fortgå efter pilotverksamhetens slutförande.

2. Uppdraget

En akademisk socialtjänst handlar om att etablera en mer intim koppling mellan forskning och praktik än vad som ofta är fallet idag, och att skapa en struktur för att hålla denna relation långsiktigt levande. Den utökade pilotverksamheten i Farsta stadsdelsförvaltning innebar att forskare knutna till Institutionen för socialvetenskap, Marie Cederschiöld högskola samarbetat med den lokala socialtjänsten kring olika utvecklingsområden som identifierats i Farsta som prioriterade i piloten i AST.

2.1. Pilotverksamheten

När pilotverksamheten i Farsta stadsdelsförvaltning utformades fanns ett underlag bestående av en sammanställning över forskningsprojekt som Farsta stadsdelsförvaltning då var involverad i, redovisad i en PM (2022-05-04), *Pilot – akademisk socialtjänst (AST)*. Där listades ett tjugotal projekt som på olika sätt knyter an till stadsdelsförvaltningens verksamheter. Projekten var av olika omfattning, de skilde sig också åt när det gäller i vilken mån de byggde på ett etablerat samarbete med olika forskargrupper/lärosäten.

Under september/oktober 2022 identifierades fyra verksamheter som befanns lämpliga för att ingå i den del av pilotverksamheten som syftade till att pröva former för ett närmare samarbete mellan praktiker i stadsdelen och forskare. Det handlade om:

- 1) Enheten för arbete integration och bistånd/Relationsvårdsteamet (RVT) och då arbetet med att möta våldsutövare,
- 2) Enheten för barn och unga och då förutsättningar för att följa upp Islandsmodellen ¹ som då piloten skulle dra igång nyligen blivit permanentad i verksamheten,

¹ En modell för samverkan mellan socialtjänst, polis och hälso- och sjukvård i akuta ärenden av våld i familjer med barn. Islandsmodellen Stockholm infördes först som ett utvecklingsprojekt i två stadsdelsförvaltningar och är sedan 2022 permanentad i fem av stadens stadsdelsförvaltningar varav Farsta är en.

- 3) Familjestödsenheten och då familjebehandling riktad till våldsutsatta barn, samt
- 4) Familjestödsenheten och då ”Våga anmäla, våga vittna” som är ett arbetssätt som genomförs i samarbete med polis, skolor, fritidsverksamhet och Stödcentrum, vilken är en stadsövergripande verksamhet inom Framtid Stockholm på socialförvaltningen.

Utöver professor Maria Eriksson har docent Linda Jonsson, FD Karin Robertsson och FD Anne-Lie Vainik ingått i forskargruppen som samarbetat med de fyra verksamheterna i den utökade pilotverksamheten.

2.2. Forskarnas uppdrag

Samarbetet med den lokala socialtjänsten har inneburit att forskarna följt olika delar av socialtjänstens verksamhet, genom intervjuer och platsbesök. I fokus har verksamhetens behov av kunskapsutveckling stått, liksom frågan om hur dessa behov kan omvandlas till forskningsbaserad kunskap. I forskarnas uppdrag har också ingått att dokumentera samarbetet med socialtjänsten.

Ursprungligen var tidsplanen att forskarna skulle följa verksamheterna på plats under perioden 1 oktober – 31 december 2022, medan perioden 1 januari – 30 juni 2023 skulle ägnas åt att sammanställa resultaten av och erfarenheterna från arbetet med de fyra utvecklingsområdena i en rapport riktad till Stockholms stad. När det gäller två av områdena har denna tidsplan följts, medan det för två av områdena varit nödvändigt att sträcka ut forskarnas tid i verksamheterna, vilket diskuteras mer utförligt i avsnitt 3. Detta har inneburit att för två av områdena har forskarna varit på plats i verksamheterna också under större delen av våren 2023.

3. Genomförande och resultat

När pilotverksamheten startade fanns en lägesbild av olika typer av utvecklingsbehov mot bakgrund av var i kunskapsutvecklingsprocessen verksamheterna befann sig. Därmed blev det en utgångspunkt för forskarna att vara lyhörda för den specifika verksamhetens behov och anpassa det sätt på vilket forskaren var närvarande i verksamheten till verksamhetens behov. I linje med det exemplifierar de fyra verksamheterna fyra olika typer av samarbete mellan forskning och praktik, men olika fokus och olika resultat. Dessa beskrivs mer utförligt nedan.

3.1. Enheten för arbete integration och bistånd/Relationsvåldsteamet (RVT)

I fallet Relationsvåldsteamet (RVT) vid Enheten för arbete, integration och bistånd kom arbetet att fokusera på fördjupad kartläggning och dokumentation av verksamheten, arbetssätt och rutiner då det saknas mer ingående beskrivningar av de insatser som erbjuds verksamhetens målgrupp. Detta gäller i synnerhet målgruppen våldsutövande vuxna, där socialnämndens ansvar för målgruppen förstärktes genom införandet av en ny bestämmelse i Socialtjänstlagen (5 kap. 11a§) år 2021 (se Prop. 2020/21:163). Den nya bestämmelsen medför ett krav på socialtjänsten att arbeta för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende.

Under hösten 2022 genomfördes intervjuer med handläggare och chefer vid relationsvåldsteamet (RVT) och verksamhetsutvecklare vid Enheten arbete, integration och bistånd vid Farsta stadsdelsförvaltning. Utifrån dessa intervjuer identifierades tre utvecklingsområden avseende arbetet med att upptäcka, motivera och utreda våldsutövare. Dessa tre utvecklingsområden föreslogs kunna utgöra underlag för en fördjupad samverkan mellan praktik och forskning både på kortare och på längre sikt:

1. Ökad screeningverksamhet för vuxna våldsutövare utan barn,

2. Förbättrade samverkansrutiner mellan RVT och enheten för Barn och unga (BoU) för att motivera våldsutövande föräldrar,
3. Bättre riskbedömningsinstrument för vuxna våldsutövare utan barn.

Vad gäller det förstnämnda området stod det för forskarna klart att det i dagsläget redan bedrivs ett internt utvecklingsarbete för att förbättra screeningsverksamheten på enhetsnivå, till exempel vid mottag vuxen och vid ekonomiskt bistånd.

Vad gäller samverkan med BoU framfördes en idé om att kartlägga och undersöka arbetet med Islandsmodellen, vars mål är att tillvarata våldsutsatta barn och vuxnas rätt till skydd och stöd samt möjliggöra att våldsutövare remitteras till behandlande enhet i så nära anslutning till akuta våldshändelser som möjligt, i samtliga av stadens södra stadsdelsförvaltningar. Tanken var att identifiera utvecklingsstrategier som stödjer långsiktigt hållbara förbättringsprocesser och positiv verksamhetsutveckling och/eller resultatutveckling för socialarbetare och brukare inom området våldshändelser i familjer med barn. Arbetet skulle också skapa möjligheter att dra slutsatser om Islandsmodellens effekter för utredningarnas kvalitet inom området våldshändelser i familjer med barn, utifrån socialtjänstens uppdrag. Detta förslag diskuteras närmare under avsnitt 3.2 nedan.

Därmed var det framförallt det sistnämnda området, det vill säga att i samverkan mellan praktik och forskning identifiera och testa adekvata riskbedömningsinstrument i arbetet med att motivera vuxna våldsutövare utan barn, som framträdde som ett utvecklingsområde för just RVT.

3.1.1. Riskbedömning av våldsutövare

Vid intervjuerna framkom att en gemensam erfarenhet hos såväl utredare som chefer och verksamhetsutvecklare är att RVT i nuläget möter få våldsutövare. Samtidigt lyfte samtliga intervjupersoner fram att det borde finnas mer som RVT själva kan göra för att upptäcka och motivera framförallt vuxna våldsutövare utan barn. Ett hinder i detta arbete är att det i en majoritet av fallen bedöms som för farligt att kontakta våldsutövande

partner för att informera om socialtjänstens möjligheter till stöd och hjälp. I dagsläget används FREDA i riskbedömningen av våldsutövare men det upplevs som ett trubbigt instrument för målgruppen av såväl utredare som chefer och verksamhetsutvecklare. Cheferna vid RVT uttrycker därmed en önskan om bättre lämpade riskbedömningsinstrument som kan bidra till att utredarna ska känna sig trygga i att kontakta våldsutövare trots att det bedömts som att det finns en risk för den utsatta.

3.1.2. Förslag på fortsatt utvecklingsarbete

Forskarna tog fram ett förslag på fortsatt samverkan kring detta utvecklingsområde, genom att forskare inledningsvis sammanställer den kunskap, såväl evidensbaserad som erfarenhetsbaserad, som finns kring riskbedömningsinstrument gällande våldsutövande partner. Därefter presenteras denna sammanställning översiktligt för RVT för en gemensam diskussion om hur denna kunskap skulle kunna tillämpas i det praktiska arbetet med våldsutövare vid RVT i Farsta. Om RVT finner något av denna kunskap som tillämpbar är förslaget att den sedan testas under en viss period och även utvärderas löpande under denna period.

Det fortsatta utvecklingsarbetet föreslås innefatta följande frågeställningar:

- Vilka riskbedömningsinstrument eller bedömningsstöd används av övriga stadens södra stadsdelsförvaltningar (Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck, Skärholmen, Hägersten-Älvsjö) i arbetet med våldsutövande partner?
- Vilket stöd finns det i forskning för dessa riskbedömningsinstrument/bedömningsstöd?

För att omhänderta de behov och förslag som utvecklats i AST-piloten i förhållande till RVT föreslås arbetet med våldsutövare bli ett eget spår i ett större gemensamt forsknings- och utvecklingsprojekt som planeras för perioden 2023-2025 (se vidare avsnitt 3.2 och 4.4).

3.2. Enheten för barn och unga

Även när det gäller enheten för barn och unga (BoU) inleddes arbetet med forskarnas intervjuer med handläggare och chefer, samt verksamhetsutvecklare vid enheten för att inventera kunskaps- och utvecklingsbehov. Genom dessa intervjuer framkom behovet att närmare granska implementeringen av Islandsmodellen Stockholm, för att på sikt göra det möjligt att dra slutsatser om Islandsmodellens effekter för utredningarnas kvalitet inom området våldshändelser i familjer med barn, utifrån socialtjänstens uppdrag.

Islandsmodellen är en modell för samverkan mellan socialtjänst, polis och hälso- och sjukvård i akuta ärenden av våld i familjer med barn som först introducerades i Sverige genom ett utvecklingsprojekt i Västra Götalandsregionen (Eriksson, Brännvall & Ekström 2020). I Stockholm infördes Islandsmodellen som ett utvecklingsprojekt i två stadsdelsförvaltningar under 2020. Modellen är sedan 2022 permanentad i fem av stadens stadsdelsförvaltningar varav Farsta är en.

3.2.1. Implementering och resultat av Islandsmodellen Stockholm

För att omhänderta det behov som framkommit både från RVT och enheten för barn och unga när det gäller implementering och resultat av Islandsmodellen Stockholm utarbetade forskargruppen ett förslag på ett treårigt samarbete i ett forskning- och utvecklingsprojekt, möjliggjort genom befintliga forskningsmedel. Under åren 2020-2025 bedriver Marie Cederschiöld högskola ett forskningsprogram om socialtjänstens insatser kring våld i nära relationer, med stöd från forskningsrådet Forte. Forskningsprogrammet *Samordnade interventionssystem mot våld i nära relationer* (SIVIN) har fokus på barn och barns rättigheter. Programmet bedrivs i samarbete med lokala socialtjänster, däribland stadsdelsförvaltningarna i Stockholm.

Mot bakgrund av de kunskaps- och utvecklingsbehov som framkom genom den utvecklade AST-piloten i Farsta kommer ett av delprojekten inom ramen för forskningsprogrammet SIVIN under perioden 2023-2025

inkludera syftet att undersöka i vilken grad Islandsmodellen implementeras som avsett. De frågeställningar som ska besvaras är:

- På vilket sätt integreras Islandsmodellen i befintliga verksamheter, rutiner och arbetssätt?
- Vilka resultat får Islandsmodellen, sett ur brukares och professionellas perspektiv, och hur kan dessa förstås i förhållande till ordinarie arbetssätt?

För att det ska kunna gå att förstå i vilken grad och på vilket sätt Islandsmodellen gör – eller åtminstone kan göra – skillnad i praktiken, samt förutsättningar för att implementera modellen, blir det centralt att undersöka hur det ordinarie arbetssättet är tänkt att fungera respektive fungerar i praktiken både i förhållande till våldsutsatta barn och i förhållande till våldsutsatta respektive våldsutövande vuxna. Därmed ska såväl arbetet med ärenden som ”passar” Islandsmodellen som andra typer av våldsärenden att belysas.

Projektet genomförs av en forskargrupp knuten till Marie Cederschiöld högskola under ledning av professor Maria Eriksson, i samarbete med ett urval av stadsdelsförvaltningar varav Farsta är en, och övriga berörda verksamheter i Stockholms stad, ett urval av kommuner på Södertörn samt en forskargrupp vid FoU Valfärd vid Karlstads universitet, under ledning av forskningsledare Birgitta Persdotter.

3.2.2. Ett samverkansprojekt i tre faser

Det kombinerade utvecklings- och forskningsprojektet är tänkt att genomföras i nära samarbete mellan de lokala socialtjänsterna och forskargruppen. Det är upplagt i tre faser som bygger på varandra: 1. Kartlägga, 2. Utveckla, 3. Utvärdera.

I en första *kartläggande* fas (2023) samarbetar forskargruppen och praktiskt verksamma i socialtjänsterna i att kartlägga verksamheten. Här handlar det både om att skapa en gemensam bild av hur kedjan från upptäckt och tidig bedömning av ärende till våld till utredning och insats är tänkt att fungera

idag, och om att fånga upp erfarenheter i olika verksamheter av hur arbetet fungerar i praktiken -erfarenheter som kan utgöra en viktig del av underlaget för fortsatt utvecklingsarbete. Det handlar om att ta del av de olika processbeskrivningar, rutiner och riktlinjer etc. som redan finns utvecklade, samt eventuella tidigare studier av verksamheten, samt om att forskarna intervjuar verksamhetsföreträdare inom olika delar av verksamheten och på olika nivåer (t.ex. handläggare, behandlare, chefer på grupp-, enhets- och avdelningsnivå, mentorer, verksamhetsutvecklare). En kortare enkät om olika grupperns uppfattningar om förutsättningar för samverkan planeras också. I denna fas av arbetet ingår även kartläggning av barnvårdsutredningar, bedömningar och insatser i ärenden som rör våldsutsatta barn, vilket genomförts under våren 2023.

Nästa fas är *utveckling* (2024). Med utgångspunkt i den kartläggning som görs 2023 och där forskarna är huvudansvariga för att driva aktiviteterna i projektet, följer en fas av att utveckla verksamheten utifrån de behov som identifierats och med syfte att skapa ett mer samordnat interventionssystem i ärenden av våld i familjer med barn, samt en insatskedja som håller ihop från upptäckt till insats. I denna fas är verksamhetens företrädare huvudansvariga för att driva utvecklingsarbetet framåt, och forskarna följer arbetet nära genom observationer, intervjuer, samt ta del av dokumentation.

Det tredje steget är *utvärdering* (2025). Efter att utvecklingsbehov identifierats och eventuellt nya arbetssätt och rutiner introducerats följer en utvärderande fas, där forskare och verksamhetsföreträdare dels utvärderar gemensamt, men där forskarna också har ett särskilt ansvar för att systematiskt följa upp vilka eventuella konsekvenser utvecklingsarbetet fått, ur verksamhetens, de professionellas och brukares perspektiv. I denna fas planeras också forskningsintervjuer med barn och föräldrar som ett led i utvärderingen av socialtjänstens arbetssätt. Ytterligare utvärderande moment kan tillkomma, beroende på hur utvecklingsarbetet kommer att se ut. Utgångspunkten är att forskningsdelen i den utvärderande fasen behöver genomgå etikprövning (planeras till 2024).

Detta forsknings- och utvecklingsprojekt kommer också att samordnas med det näraliggande forsknings- och utvecklingsarbete som pågår vid FoU välfärd Värmland, kopplad till ett större utvecklingsarbete kring vetenskapligt stöd för socialtjänstens arbete, som knyter samman forskning och praktik med fokus på att socialtjänstens kunskapsbaserade arbete och verksamhetsutveckling.

3.3. Familjestödsenheten – Familjebehandling för våldsutsatta barn

I fallet Familjestödsenheten och då familjebehandling för våldsutsatta barn aktualiserades frågan om att verksamheten skulle ingå i AST piloten av två skäl. Dels framfördes från socialförvaltningens representanter i projektgruppen kring AST-piloten ett behov av att närmare belysa den familjebehandling som erbjuds i de olika stadsdelsförvaltningarna, och det fanns vid den tid då AST-piloten drog igång planer på en större genomlysning av familjebehandling i staden. Vidare hade forskargruppen även i ett annat projekt fått i uppdrag att utvärdera insatser för våldsutsatta barn vid stadens Relationsvåldscentrum (Eriksson & Jonsson 2022). Inom ramen för den utvärderingen av RVC:s barnuppdrag skulle det bli aktuellt att närmare granska hur stadsdelsförvaltningarnas insatser för målgruppen våldsutsatta barn kompletterar de insatser som erbjuds vid RVC. Även mot den bakgrunden bedömdes det som relevant att inom ramen för AST-piloten fördjupa bilden av Familjestödsenhetens arbete riktat till målgruppen våldsutsatt barn, som en förberedelse av studien av samtliga stadsdelsförvaltningar.

I den här delen av AST-piloten har syftet således varit att kartlägga och beskriva det arbete som familjestödsenheten i Farsta stadsdelsförvaltning utför med fokus på våldsutsatta barn. Forskarna har följt och dokumenterat arbetet som utförs på familjebehandlingsenheten i Farsta stadsdelsförvaltning med fokus på stödet som erbjuds till våldsutsatta barn och deras familjer. De särskilda frågeställningarna har varit:

- Hur är familjestödsenheten i Farsta uppbyggd?

- Vilka samverkar man med och hur fungerar det i ärenden som rör våld mot barn?
- Vilket stöd erbjuds föräldrar och barn inom verksamheten?
- Hur genomförs detta stöd?
- Hur följs arbetet upp?
- Vilka tankar finns kring utveckling av verksamheten?

Dokumenterad information om verksamheten och arbetsätt har samlats in. Intervjuer har genomförts med ledning/chefer följt av gruppintervjuer med personal på respektive enhet. Totalt har ett tiotal intervjuer genomförts. Personal och chefer har i intervjuer ombetts att beskriva hur de arbetar i specifika ärenden. Ingen identifierbar data har dock inhämtats.

3.3.1. Familjebehandling utan fokus på våld?

Resultaten av kartläggningen av Familjestödsenhetens arbete med våldsutsatta barn återrapporteras till verksamheten i en separat rapport som bifogas till föreliggande rapport (bilaga 1). Nedan sammanfattas vad som framkommit.

Det stöd som erbjuds våldsutsatta barn på Familjestödsenheten i Farsta består framförallt av insatser riktade till barnens föräldrar i form av förebyggande insatser, alternativa verktyg till våld, psykoedukation, förändringsarbete, behandling och utredningar. Familjestödsenheten arbetar omfattande med att förebygga våld genom tidiga insatser till blivande föräldrar där det finns oro för omsorgssvikt, till nyanlända föräldralediga föräldrar samt till nyblivna föräldrar genom utökade hemprogram. Enheten arbetar också med att ge verktyg till föräldrar för att hitta alternativ till olika former våld och beteenden som kan skrämja eller på annat sätt påverka barnen negativt.

Den verksamhet som direkt riktar sig till barn genomförs både inom ramen för biståndsbedömda och frivilliga insatser. Stödinsatsen handlar i vissa fall inte uttalat om våldsutsatthet utan handlar främst om annan problematik såsom kriminalitet, skolfrånvaro etc. Undantaget är de team som arbetar med Trappan-samtal som är en direkt insats för våldsutsatta barn. Alla team som arbetar direkt med barn frågar om våldsutsatthet och en del screenar barnen

för att erfarenheter av våld ska fångas upp. Enheterna har olika arbetssätt men det som nämns är Trappan-samtal samt Tejping men framförallt att teamen anpassar insatserna efter varje barns behov. Detta innebär att en insats till en familj kan bli en blandning av olika metoder i enskilda ärenden, där man ibland tar bort vissa delar och ibland lägger till nya delar.

3.3.2. Oro kring fortsatt insats

Något som framförs i intervjuer med professionella är oron för var barnen hamnar efter avslutad insats och vilka som tar vid. Ett exempel är de ungdomar som får kontakt med MVMV (mitt val min väg) där de professionella beskrev att om den insatsen inte funnits så hade dessa ungdomar inte fått någon plats i "samhällspusslet".

Vissa av verksamheterna har både en stödjande och en slussande funktion, som exempelvis ungdomsmottagningen. Eftersom de inte har en behandlande funktion är det till exempel viktigt för dem att kunna slussa vidare till psykiatri eller andra behandlingsinstanser. Medan unga över 18 kan få bra hjälp relativt snabbt menar de intervjuade att det är nästintill omöjligt att få hjälp snabbt på BUP.

3.3.3. Tydligare uppdrag från utredningsenheten

Till Familjestödsenheten kommer barn och familjer antingen av eget initiativ eller via socialtjänstens utredningsenhet. I den sistnämnda gruppen förekommer mycket familjevåld men det är inte alltid detta skrivs ut i uppdraget till familjestödarna. Detta gör att medarbetare inte alltid kan fokusera på våldet förrän de själva får veta att det förekommer från familjerna. Men det vore också bra om socialtjänsten kunde skriva i sina uppdrag när de inte misstänker våld utan att det är andra orsaker till stödet.

3.3.4. Framtida behov

Av intervjuerna framgår att det finns ett stort behov av att systematisera och dokumentera de insatser som genomförs. Detta beskrivs som värdefullt både för den egna verksamheten för att underlätta analys, uppföljning och utvärdering av insatser men också för möjligheten att kunna sprida effektiva

metoder till andra verksamheter. I systematiseringen av verksamheten lyfts exempelvis en vilja att identifiera vad alla som kommer i kontakt med Familjestödsenheten ska få.

Det finns vidare en önskan hos både ledning och personal kring en satsning på utvärdering och uppföljning av samtliga enheter arbete. Idag finns det inte en tydlig, genomgående struktur på enheten. En del team har utvärderingar men inte alla.

Genom att försätta det arbete som har inletts, med att beskriva hur varje team arbetar och vidare lägga detta i en helhetsbeskrivning av enheten blir det lättare att hålla en gemensam linje och vara transparent och sammanhållen i sitt arbetssätt. Därefter kan en utvärdering genomföras med effektmätning.

Flera uttrycker brister när det kommer till andra verksamheter som kan ta vid när Familjestödsenheten i Farsta uppfyllt sin roll. Ett exempel som lyfts är de långa väntetiderna på BUP. Vid avslutad insats från familjestödsenheten behöver många barn vidare hjälp hos BUP men eftersom väntetiderna är så pass långa så blir konsekvenserna att barnen blir utan hjälp.

Personalen efterlyser mer vidareutbildning i olika relevanta evidensbaserade stödinsatser. Att t.ex. ge samtliga utbildning i Trappan-samtal har utvecklat verksamheten i en positiv riktning och mer liknande initiativ skulle främja arbetet på enheten, menar intervjupersonerna.

Den samlade bilden av Familjestödsenhetens insatser till våldsutsatt barn återkopplas som sagt i en särskild rapport riktad till verksamheten, och resultaten i denna rapport ingår i underlaget för fortsatta intervjuer med personal och chefer vid enheter som erbjuder insatser till våldsutsatta barn i samtliga stadsdelsförvaltningar (se Eriksson & Jonsson 2022). Hur arbetet vid enheten kan fortsätta utvecklas är i skrivande stund inte beslutat mer än att även insatser till våldsutsatta barn ingår i det större sammanhållna projektet kring implementeringen av Islandsmodellen Stockholm (se avsnitt 3.2.).

3.4. Familjestödsenheten - "Våga anmäla, våga vittna"

När det gäller det fjärde området för AST-piloten var ingången att det skulle handla om formulering av en forskningsplan för att skapa mer systematisk kunskap om ett arbetssätt som redan fanns beskrivet. Det handlade om arbetssättet "Våga anmäla, våga vittna" i Farsta, vilket är ett samverkansprojekt som har som mål att bryta tystnadskultur bland barn och unga, barn och unga ska polisanmäla brott och att barn och unga ska våga (vilja) vittna. När kontakten mellan forskaren och verksamheten inleddes visade det sig att det de personer som skapat arbetssättet inte längre arbetade kvar i verksamheten. I och med det behövde forskaren och personalen ta ett omtag kring beskrivningen av verksamheten.

3.4.1. Ett arbetssätt på tre nivåer

Samarbetet inleddes därför genom en gemensam processmodellering för att utifrån det ringa in vilka delar av arbetssättet som skulle kunna vara möjliga att följa upp och i nästa steg bestämma med vilka metoder det skulle kunna göras. Forskarens roll var att bidra till att tydliggöra strukturer samt peka ut delar där det är rimligt att inrätta datainsamlingsmetoder, med målet att användas kontinuerligt i det dagliga arbetet. Ett exempel på en sådan del blev det ärendeblad som forskare och personal skapade tillsammans, vilket inte funnits tidigare. Det visade sig att kunskaper om ärenden, i stort och smått inte dokumenterats tidigare. En fördel med forskarhandledarskapet i just den här delen var att också forskningsetiska perspektiv fick en självklar plats i arbetet med att beskriva modellen/arbetssättet i relation till vilken form av data som samlas in och på vilka sätt.

Under processarbetet framträdde tre olika linjer som "Våga anmäla, våga vittna" kan sägas bestå av.

1. Individnivå: Behandlande nätverksarbete med utgångspunkt i barnperspektivet. Barn och unga som på grund av brottutsatthet inte vågar leva sitt liv som vanligt erbjuds stöd för att komma igen till en normal vardag.

2. **Organisationsnivå:** Samverkan mellan ett antal professionella aktörer i två olika nivåer. Styrgrupp och operativ grupp. Dock visade det sig att det inte finns någon specifik samverkansöverenskommelse för arbetet med just ”Våga anmäla, våga vittna”.
3. **Utåtriktad verksamhet** – filmvisning i skolor med avsikten att uppmuntra barn i högstadiet att polisanmäla brott och våga vittna.

3.4.2. Dokumentation av arbetssättet

Utifrån forskarens kontakter med verksamheten kan erfarenheterna av arbetssättet så långt sammanfattas på följande sätt:

1. **Individnivå:** Den här typen av insatser har faktiskt genomförts, dock i väldigt begränsad omfattning. Stödet är frivilligt och barnen kan bli aktualiserade via olika kanaler så som skola, polisen, fältassistenter själva, fritid etc. Det har gjorts en liten uppföljning av de få ärenden som genomfördes 2020, som dock ger relativt lite information eller underlag för kunskapsutveckling.
2. **Organisationsnivå:** Samverkan kring ”Våga anmäla, våga vittna” är tänkt att fungera mellan skola, polis, socialtjänst, fältassistenter m.fl. på basis av ett samverkansavtal på mer övergripande nivå i stadsdelen. Forskarstödet ger möjligheten att arbeta inifrån ett projekt eller en verksamhet för att utveckla och förbättra. I det här fallet är en strukturerad fungerande samverkan en viktig faktor och med hänvisning till arbetssättets namn Våga vittna, våga anmäla finns en (i alla fall språklig) tyngdpunkt på rättsväsendet. Dock beskriver fältassistenter att polisen uteblir från möten på samtliga nivåer och att de uttryckt svårigheter att delta i nätverksmöten av juridiska skäl.
3. **Utåtriktad verksamhet:** En tecknad kortfilm skapades inom ramen för ”Våga anmäla, våga vittna” inledningsvis. Filmen har visats i några skolor och i några andra sammanhang men

uppföljning om eventuella effekter av filmen har inte genomförts, och det finns än så länge ingen plan för hur detta ska följas upp. Tyngdpunkten i filmen är vad som är ett brott och att sådana ska polisanmälas.

3.4.3. Utmaningar och utvecklingsbehov

Utifrån hur verksamheten fungerat sett ur forskarens perspektiv har arbetet med "Våga anmäla, våga vittna" under perioden i huvudsak omfattat stödande nätverksmöten inklusive stöd om den som utsatts för brott vill polisanmäla och stöd om det handlar om att vittna (om det går till domstol). Genom AST-piloten har ett dokument för uppföljning av dessa aktiviteter skapats, vilket inte fanns tidigare. Under perioden har personalen i "Våga anmäla, våga vittna" också arbetat med påverkan på strukturnivå, genom en film riktad till unga i högstadiet om vikten av att våga berätta om man är utsatt för brott och i filmen trycks mycket på att man ska polisanmäla. Tillsammans har forskaren och personalen identifierat en rad olika utmaningar för "Våga anmäla, våga vittna".

Välfärdsrättsliga utmaningar: En reflektion från forskarhåll är att arbetssättet "Våga anmäla, våga vittna" väcker en rad frågor om dilemman och utmaningar i förhållande till barn och unga i olika åldrar, i relation till, å ena sidan, rättsväsendets reaktioner utifrån straffrätten, och, å andra sidan, socialtjänstens ansvar utifrån välfärdsrätten (SoL, LVU). En identifierad utmaning är att de som begår brott mot person i skolan vanligen inte är straffmyndig vilket innebär att en polisanmälan får ett ganska lågt värde för den som blir utsatt. Sedan kan det finnas andra värden (primärt för rättsväsendet) eftersom en sådan anmälan kan hjälpa polisen att hitta andra äldre brottsaktiva eller försvunnet stöldgods mm.

Parallella preventionsinsatser: En annan utmaning rör samordning av det vålds- och/eller brottsförebyggande arbetet som pågår i skolan. Den film som "Våga anmäla, våga vittna" använder har visats i olika skolor och klasser, men – som redan påpekats – utan någon tydlig plan för uppföljning. En möjlighet som diskuterats av forskaren och personalen är att en mer långsiktig insats i någon skola, där filmvisning föregås och följs upp av en

utvärderande enkät, exempelvis. Det visade sig dock att en skola i området börjat arbeta med det våldsförebyggande programmet Mentorer i våldsprevention (MVP, se Eriksson et al. 2018, Gottzén et al, 2020) vilket är ett våldsförebyggande program inriktat på att stoppa och förebygga mäns och pojkars våld. Programmet sprids i Sverige primärt av organisationen MÄN och har introducerats i en rad olika skolor i landet inklusive i Stockholms stad. Det förebyggande arbetet kopplat till ”Våga anmäla, våga vittna” skulle därmed behöva samordnas med annat näraliggande arbete i skolor i Familjestödsenhetens upptagningsområde.

Organisatoriska utmaningar: Det finns organisatoriska utmaningar såväl internt som externs. En tydlig sådan är personalomsättning. Från det att arbetssättet sjösattes har det bytts ut personal både vad gäller fältverksamheten och på andra för projektet viktiga samverkansaktörer. Ett personalbyte är i och för sig inte ett problem om syftet och rimliga gemensamma målbilder, strukturer för uppföljning samt särskilda samverkansavtal för ”Våga anmäla, våga vittna” specifikt hade dokumenterats i inledningsskedet, men utifrån att sådant inte fanns innebar personalomsättning en stor sårbarhet när det gäller att upprätthålla det arbetssätt som utvecklats.

Samverkansrelaterade utmaningar: Skolkuratorer är en viktiginformationskanal in till fältassistenter i ”Våga anmäla, våga vittna”. Dessa har också bytts ut i omgångar vilket gör att de kuratorer som kommer nya inte vet vad ”Våga anmäla, våga vittna” är. Det innebär att Familjestödsenhetens personal skulle behöva lägga ganska stor möda vid att om och om igen ta kontakt med liknande samverkande parter, och den tiden finns inte. Det finns även vissa utmaningar när det gäller samverkan med skolan. Polisen är en av de som är kvar sedan idén om ”Våga anmäla, våga vittna” startade. När den utökade piloten gick mot avslutning var dock läget sådant att polisen dels hade mycket att göra och dels hänvisar till sin rapportskyldighet så att de inte kan vara en part i nätverksmöten. Polisen säger sig dock vara väldigt positiva till ”Våga anmäla, våga vittna”, särskilt som ett sätt att kunna bryta sekretessen, och man vill gärna att det ska fortsätta eftersom de även ser det som ett sätt att bryta tystnadskulturen;

men helst utan deras egen medverkan. Polisen säger också att det finns ett stort behov sedan 2016 då våldet eskalerat bland unga i Farsta. Det behövs arbete som minskar nyrekrytering menar man. Både namnet och den utåtriktade verksamheten har rättsvårdande utgångspunkter men utan polisens medverkan. Det som har visat sig fungera i praktiken (om ännu så länge i liten omfattning) är det stödjande sociala arbetet där brottsutsatta barn och unga får chansen att berätta om sin otrygghetskänsla och få hjälp att bryta den. Den utåtriktade delen och det sociala arbete som faktiskt bedrivs går med andra ord inte helt i takt.

Ytterligare en samverkansutmaning som framkommit under pilotprojektets senare del är att en samverkanspart – skolan – ifrågasatt verksamhetens inriktning och det arbetssätt som beskrivs ovan. Detta ifrågasättande framstår för oss som kopplat till oklarheter i samverkansavtalet mellan verksamheterna och som något som måste hanteras för att verksamheten

Forskarstödet för ”Våga anmäla, våga vittna” i pilotverksamheten har huvudsakligen handlat om att hjälpa till att bena ut, försöka definiera och strukturera upp vad arbetssättet faktiskt innehåller på samtliga nivåer. Forskaren har också varit behjälplig med att ta fram ett underlag för dokumentation (ärendeblad), vilka använts under våren 2023 för att mer systematiskt dokumentera arbetet och forskaren kommer att sammanställa dessa ärendeblad sommaren 2023. Sammanställningen återkopplas till verksamheten som grund för fortsatt utvecklingsarbete.

4. Lärdomar och fortsatt arbete

Vad som skiljer tanken om en akademisk socialtjänst från tidigare FoU verksamhet så som den ofta ser ut är dels graden av organisatorisk integrering mellan akademi och socialtjänst, dels integrering av olika aspekter av kunskapsutvecklingsprocesser så att det skapas tydliga förbindelselinjer mellan dokumentation och utveckling av verksamheter, uppföljning, utvärdering, teoriutveckling och vetenskaplig publicering rörande socialtjänstens arbete. Det handlar om att, om inte helt överskrida så åtminstone kraftigt minska, avståndet såväl organisatoriskt som

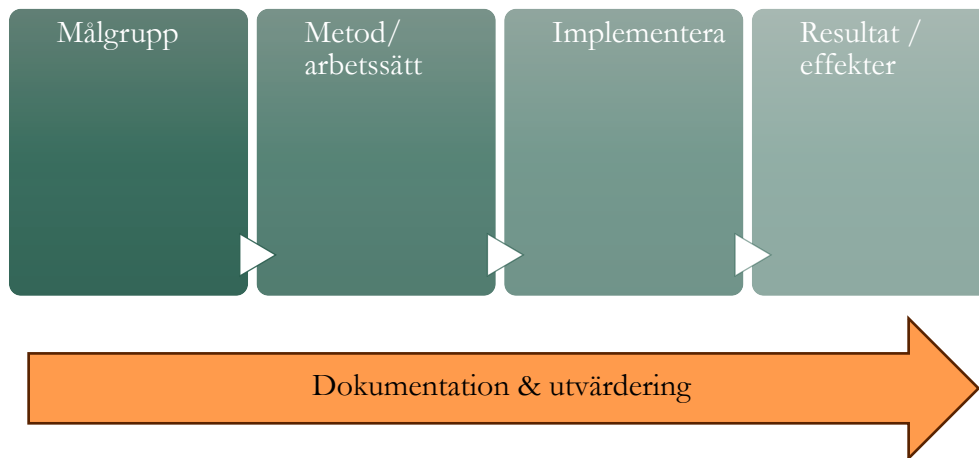
kunskapsmässigt mellan ”forskning” och ”praktik” (Börjeson & Eriksson 2023).

4.1. Kunskapsprocessen kring interventioner

Pilotverksamheten i Farsta illustrerar betydelsen av ett lokalt förankrat samarbete mellan forskare och praktiker som både är anpassat till verksamheternas situation och kunskapsbehov, och som ingår i ett större forskningsmässigt sammanhang. Som beskrivs ovan blev det tydligt vid starten av pilotverksamheten att kunskapsutvecklingen rörande socialtjänstens arbete och insatser behöver anpassas till vilken fas i en kunskapsprocess en verksamhet befinner sig i.

Idag är läget i socialtjänsten generellt sådant att det finns många exempel på väl beskrivna och implementerade arbetsmodeller som dock skulle behöva utvärderas i den aktuella kontexten, medan i andra fall varken verksamheten, dess arbetssätt eller rutiner finns beskrivna på ett sådant sätt att verksamheten är utvärderingsbar. I ytterligare fall kan det handla om att målgruppen och dess behov behöver dokumenteras för att ytterligare kunskapsutveckling ska bli möjlig. I ytterligare andra fall kan det handla om att dokumentera de metoder och arbetssätt som utvecklats och eller används i den lokala praktiken, för att göra insatserna utvärderingsbara (jfr t.ex. situationen vid stadens RVC, Eriksson et al. 2021, s 36). Andra exempel handlar om att följa implementeringsprocesser vid införandet av nya forskningsbaserade metoder, från behovsinventering och installation till användning och vidmakthållande (se Fixsen et al. 2005; Socialstyrelsen 2012).

När alla dessa delar finns på plats finns också förutsättningar för mer kvalificerade utvärderingar av effekter och resultat, av intresse både nationellt och internationellt. I många fall saknas idag sådana förutsättningar, i synnerhet i myndighetsutövande socialtjänst, men med ett mer integrerat samarbete mellan forskare och praktiker i linje med en akademisk socialtjänst läggs grunden för att bedriva också mer kvalificerade effektstudier i socialtjänstens kontext (se Figur 1).

Figur 1. Kunskapsprocessen för interventioner

Med utgångspunkt i den tankemodell som illustreras av Figur 1 kan vi beskriva det som att i samtliga fyra fall av fokusområden för AST-piloten har kunskapsutvecklingsprocessen befunnit sig i de tidigare faserna. För RVT handlar det både om att bättre dokumentera de målgrupper av våldsutövare som de kommer i kontakt med, och det egna arbetssättet eller metoden för att bedöma risker. När det gäller Islandsmodellen Stockholm finns en modell utarbetad genom ett tvåårigt projekt, men det saknas en närmare beskrivning av hur modellen anpassats till den lokala kontexten i Farsta stadsdelsförvaltning och på vilket sätt och i vilken grad den implementeras. I dessa fall har pilotverksamheten haft fokus på att omvandla behoven av dokumentation av målgrupp, arbetssätt och implementering till ett framtida forsknings- och utvecklingsprojekt i samarbete med lokala socialtjänster. Även när det gäller Familjestödsenhetens båda verksamheter har samarbetet i piloten haft fokus på att dokumentera arbetssätt och metod, då detta saknats eller varit otillräckligt utvecklade.

En utgångspunkt för arbetet med att utveckla en akademisk socialtjänst är att oavsett i vilken fas av en kunskapsutvecklingsprocess en verksamhet befinner sig, har forskarna en viktig roll att fylla i verksamhetsutveckling, dokumentation och -uppföljning, genom både sakkunskaper inom de områden som verksamheten berör, och genom kompetens inom forskningsmetod och -etik. Vidare kan samarbetet i mindre lokala

utvecklings- och uppföljningsprojekt ha potential att bidra till kunskap i ett större perspektiv och även ligga till grund för vetenskapliga publikationer, spridda till en vidare publik av forskare och praktiskt verksamma. Det kan exempelvis handla om att enskilda verksamheter eller utvecklingsprojekt aktualiserar mer generella frågor om målgruppanpassning, brukarmedverkan eller implementerings-processer i socialtjänsten, eller om organisatoriska och professionsrelaterade frågor, för att nämna några exempel. Om samverkan mellan forskare och praktiker på ett tydligare sätt än vad som är fallet ofta är idag är kopplad till en eller flera forskningsmiljöer, som representerar olika vetenskapliga kompetenser, underlättar det processer där socialtjänstens arbete blir grund för vetenskaplig publicering och spridning.

4.2. Implementering som tar tid

Utifrån erfarenheterna i pilotverksamheterna vill vi peka på betydelsen av att arbetet med att utveckla en akademisk socialtjänst inte bara förhåller sig till metod- och effektinriktad forskning, utan även inkluderar den kunskap som finns på implementeringsforskningsfältet. Forskning visar att implementering som sker strukturerat och målinriktat kan ske framgångsrikt men att det är viktigt att ta hänsyn till att implementering tar mycket tid. Fixsen, Nao, Blasé, Friedman, & Wallace (2005) visar att det ofta tar mellan två och fyra år innan en ny metod/modell integrerats i ordinarie verksamhet. Det betyder att de projektperioder som ofta sätts för att utveckla ett arbetssätt inom socialtjänsten (ofta ett eller två år) torde vara alldeles för korta för att det ska gå att implementera arbetssättet i en verksamhet. Därmed blir det också svårt att skapa mer systematisk kunskap om arbetssättet och dess resultat.

4.3. Samverkan som kräver resurser

Ett annat kunskapsfält som aktualiserats av erfarenheterna i pilotverksamheten är samverkansforskningen, som rör förutsättningar för socialtjänstens arbetssätt och metoder och för vilka resultat interventionerna kan få. De områden som stått i fokus för pilotverksamheten rör alla samverkan antingen mellan enheter inom socialtjänsten eller andra myndigheter. Forskare på området har påpekat att samverkan ofta ses som

ett sätt att lösa besvärliga samordningsproblem, och att ansvariga för verksamheten ofta bara ser till de tänkta vinsterna men ägnar mindre uppmärksamhet åt vad som krävs för hållbara samverkansstrukturer (Danermark & Englund 2018). Forskning om och erfarenheter av samverkan pekar på att samverkan kräver resurser både i form av pengar, tid och kunskap, i synnerhet under tiden som samverkansformer byggs upp.

De svårigheter som återkommer i forskningen om samverkan handlar om sådant som hur verksamheten är organiserad (jfr t.ex. uppdelningen vuxen – barn i myndighetsutövning som rör våld i nära relationer och ärenden som ska hanteras enligt Islandsmodellen), vilket regelverk som styr (jfr t.ex. kommentarer från polisen i ”Våga anmäla, våga vittna” om att de inte kan medverka i nätverksmöten på grund av rapporteringsskyldighet), samt hur de som samverkar inom de olika verksamheterna ser på det som de ska samverka om och hur de ser på andra verksamheter (jfr t.ex. oklarheter kring samverkan runt ”Våga anmäla, våga vittna”) (Danermark & Englund 2018).

Danermark (2004) har utvecklat en modell för att studera hur samverkan fungerar, där sådana faktorer inkluderas (organisation, regelverk, kunskap och synsätt), och där dessa dimensioner av samverkan kan analyseras utifrån ett maktperspektiv. Som Danermark påpekar: samverkan är till sin natur relationell i och med att man alltid samverkar med någon, och i alla relationer finns en potential till maktutövning (Danermark et al 2013). Därmed blir det viktigt att den som ska organisera samverkan och/eller ansvara för att den implementeras i verksamheten har goda kunskaper om samverkansprocesser.

4.4. Synergier och fortsatt samarbete

Det arbete som redovisas i den här rapporten var ett sätt att pröva olika former av samarbete mellan forskare och praktiskt verksamma, som ett led i att utveckla formerna för en akademisk socialtjänst i Stockholms stad. Pilotverksamheten i Farsta illustrerar betydelsen av ett lokalt förankrat samarbete mellan forskare och praktiker som både är anpassat till

verksamheternas situation och kunskapsbehov, och som ingår i ett större forskningsmässigt sammanhang.

Som beskrivs ovan illustrerar pilotverksamheten att kunskapsutvecklingen behöver anpassas till vilken fas i en kunskapsprocess en verksamhet befinner sig i. Exempelen från Farsta pekar också på att oavsett i vilken fas av en kunskapsutvecklingsprocess en verksamhet befinner sig, kan samarbetet i mindre lokala utvecklings- och uppföljningsprojekt ha potential att bidra till kunskap i ett större perspektiv och även ligga till grund för vetenskapliga publikationer och därmed spridning till en vidare publik av forskare och praktiskt verksamma. Det kan exempelvis handla om att enskilda verksamheter eller utvecklingsprojekt aktualiserar mer generella frågor om målgruppanpassning, brukarmedverkan eller implementeringsprocesser i socialtjänsten, eller om organisatoriska och professionsrelaterade frågor, för att nämna några exempel.

Pilotverksamheten har även synliggjort de möjligheter till synergier som ett mer strukturerat och långsiktigt samarbete inom ramen för en akademisk socialtjänst skulle kunna innebära. Det gäller i samtliga av de fyra fall som valdes ut för pilotverksamheten. När det gäller Relationsvårdsteamet (RVT) och arbetet med att möta våldsutövare kunde samverkan i pilotverksamheten bygga vidare på forskargruppens erfarenheter från den nyligen genomförda utvärderingen av stadens Relationsvårdscentrum (RVC) (Eriksson m. fl. 2021) där även RVT:s arbete med våld i nära relationer i de olika stadsdelsförvaltningarna, inklusive Farsta, undersöktes. Därmed hade forskarna en relativt god kännedom om verksamheten då pilotverksamheten inleddes. I fallet Barnenheten och förutsättningar för att följa upp Islandsmodellen kunde det arbetet dels bygga vidare på ett redan etablerat och pågående samarbete mellan forskarna och barnenheten kring metodstödet iRiSk risk- och skyddsbedömningar kring våldsutsatta barn², dels ett nyligen avslutat gemensamt utvecklingsprojekt med Stockholms stads socialjour där forskare och socialjourens personal med utgångspunkt i iRiSk tillsammans utvecklat ett metodstöd för socialjourens akuta risk- och

² Se [iRiSk \(Risk- och skyddsbedömningar för våldsutsatta barn\) - Socialstyrelsen](#)

skyddsbedömningar i Islandsärenden, ”iRiSk – akut” (Eriksson och Wollter 2023). Därmed fanns i gruppen redan då pilotverksamheten inleddes kännedom om Islandsmodellen Stockholm. När det gäller Familjestödsenhetens insatser till våldsutsatta barn, kommer – som beskrivits ovan - dokumentationen av insatser och metoder vid denna enhet att kunna fungera som en pilot i den pågående utvärdering av insatser för barn vid stadens Relationsvårdscentrum (RVC, 2022-2024) där det kommer att bli aktuellt att dokumentera insatser till våldsutsatta barn i samtliga stadsdelsförvaltningar (Eriksson & Jonsson 2022). I fallet ”Våga anmäla, våga vittna” slutligen, hade den forskare som samarbetat med verksamheten kännedom genom ett tidigare uppdrag i anslutning till att verksamheten erhöLL LUM-medel.

Pilotverksamheten har alltså byggt vidare på redan etablerade samarbeten där de aktiviteter som föregått pilotverksamheten finansierats på andra sätt. Även för de aktiviteter som planeras efter att pilotverksamheten avslutats finns i flera delar finansiering genom andra medel än de medel som avsatts för pilotverksamheten. När det gäller den högskola som samverkat med socialtjänsten inom ramen för pilotverksamheten, Marie Cederschiöld högskola, har relativt långsiktig finansiering från ett forskningsråd (Forte) skapat förutsättningar för de synergier som kan ses i pilotverksamheten. Detta understryker betydelsen av att utveckla samverkansformer runt en akademisk socialtjänst som ger förutsättningar för kontinuitet och långsiktigt gemensamt utvecklingsarbete.

När det gäller två av de områden som stått i fokus för pilotverksamheten (RVT våldsutövare, Enheten för barn och unga Islandsmodellen Stockholm) har ett fortsatt samarbete redan startat med hjälp av befintlig finansiering från Forte för forskning vid Marie Cederschiöld högskola. Inom de andra två områdena handlar det om att bygga vidare på kunskapen om de behov som synliggjorts genom pilotverksamheten och när grunden läggs för ett AST-kluster där Farsta stadsdelsförvaltning ingår.

I skrivande stund planeras för vetenskapliga publikationer med utgångspunkt i pilotprojektet. Det rör sig dels om kapitel i en antologi med

arbetsnamnet *Tillämpad välfärdsforskning i praktiken. Att bygga kunskap om insatser mot våld i nära relation* (redaktörer Martin Börjeson och Maria Eriksson, avtal finns med Studentlitteratur, planerad utgivning 2025). Dessutom planeras en vetenskaplig artikel i en internationell tidskrift om utmaningar förknippade med praktikinära forskning och kunskapsbaserad praktik i lokal socialtjänst. Denna kommer författas av forskarna i pilotverksamheten, eventuellt tillsammans med företrädare för verksamheter i Farsta.

Referenser

- Börjeson, M. & Eriksson, M. (2023). En modell för införandet av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad. Slutrapport. Stockholm: Marie Cederschiöld högskola.
- Danermark, B. (2004). *Samverkan. En fråga om makt*. Örebro: LäroMedia AB.
- Danermark, B. & Englund, U. (2018). Utvärdering av Allmänna Barnhusets projekt Samverkansteam. I *Slutrapport. Samverkansteam – för stöd till barn och föräldrar i samband med separation*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Danermark, B., Germundsson, P. & Englund, U. (2013). *Toward an Instrument for Measuring the Performance of Collaboration across Organisational and Professional Boundaries*. Occasional Papers in Disability & Rehabilitation 2013:1. Malmö University Electronic Publishing.
- Eriksson, M., Bergman, A-S., Ekström, V. & Robertsson, K. (2021). *Utvärdering av Relationsvårdscentrum (RVC) i Stockholms stad*. Stockholm: Marie Cederschiöld högskola & Stockholms stad.
- Eriksson, M., Brännvall, M., Ekström, V. (2020) *Att samverka vid akuta våldshändelser i familjer med barn: Utvärdering av Islandsprojektet*. Göteborg: Västra Götalandsregionens kompetenscentrum våld i nära relationer VKV.
- Eriksson, M., Gottzén, L., Andersson Bruck, K., Franzén, A., Lindberg, D. (2018) *Utvärdering av Mentorerna i våldsprevention. Slutrapport*. Stockholm: Skolverket.
- Eriksson, M. & Jonsson, L. 2022. Utvärdering av Relationsvårdscentrum (RVC) med fokus på barn och unga. Projektplan. Stockholm: Marie Cederschiöld högskola.
- Eriksson, M. & Wollter, F. (2023). *Akuta bedömningar av våldshändelser i familjer med barn – utvecklingen av iRisSk-akut*. Stockholm: Marie Cederschiöld högskola, Arbetsrapport nr 101.

Fixsen, D. L., Naoom, S. F., Blasé, K. A., Friedman, R. M. & Wallace, F. (2005). *Implementation research: A synthesis of the literature*. Tampa, Florida: University of South Florida, Louise de la Parte Florida Mental Health Institute, The National Implementation Research Network

Gottzén, L., Lindberg, D., Bruno, L., Joelsson, T., Eriksson, M., Billevik, J. (2021). *Utvärdering av Mentors in Violence Prevention i Sverige. Slutrapport*. Stockholm: Stockholms universitet, Barn och ungdomsvetenskap 2021:1.

Socialstyrelsen. 2012. *Om implementering*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Bilagor

Bilaga 1. "Vi jobbar med familjer och barn i alla möjliga situationer"-
Familjestödsenheten i Farsta och arbetet med barn som upplevt våld
(Rapport)